

Novine u jurisprudenciji Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

Pripremio: Edin Čengić, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine

Uvod

Za ovaj broj časopisa iz raznovrsne prakse Vrhovnog suda Federacije BiH je izdvojeno šest odluka u kojima su izraženi stavovi o pojedinim pravnim pitanjima od značaja za usklađivanje sudske prakse u Federaciji BiH.

Iz oblasti krivičnog prava izdvojena je odluka kojom se ukazuje na povredu pretpostavke nevinosti pri obrazlaganju postojanja pritvorskih razloga (odluka broj 03 O K 016380 18 Kž 3). Nadalje, iz građanske oblasti su izdvojene dvije odluke, od kojih je naročito interesantna odluka broj 51 O Rs 069530 15 Rev u kojoj je izražen stav da je pravni osnov za sticanje prava na plaću, obračun plaće i isplatu plaće s većim koeficijentom za državnog službenika rješenje rukovodioca organa državne službe. U okviru upravnog odjeljenja za pregled prakse su izdvojene tri odluke, a posebno je zanimljiva odluka broj 04 O U 007360 15 Uvp, u kojoj je izražen stav da udovici iz vanbračne zajednice pripada pravo na porodičnu penziju pod istim uslovima kao i udovici iz bračne zajednice, neovisno od decidne odredbe zakona, što je u skladu s odlukama Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-4207/13 i AP-4077/16 o izjednačavanju svih prava vanbračnog partnera s pravima bračnog partnera.

Predmet broj 03 O K 016380 18 Kž 3

Činjenice i žalbeni navodi

Rješenjem Kantonalnog suda u Tuzli broj 03 O K 016380 18 Kv 5 od 02.07.2018. godine produžen je pritvor optuženom F.Z. (protiv kojeg je potvrđena optužnica zbog krivičnog djela Ubistva iz člana 166 stav 2 tačka a) u vezi sa stavom 1 i članom 31 Krivičnog zakona FBiH (KZBiH) u sticaju s više krivičnih djela), iz razloga propisanih članom 146 stav 1 tačka c) Zakona o krivičnom postupku FBiH (ZKP FBiH).

Protiv navedenog rješenja žalbu je izjavio branilac optuženog zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. U žalbi je navedeno da je osporenim rješenjem povrijeđena odredba člana 3 stav 1 ZKP-a FBiH i odredba člana 6 stav 2 EKLjP-a, odnosno da je povrijeđeno načelo presumpcije nevinosti optuženog, iz razloga što je prvostepeni sud na strani 15 obrazloženja rješenja u iznesenim razlozima, između ostalog, naveo: „da je optuženi F.Z. prilikom izvršenja krivičnog djela ubistva pokazao izuzetnu upornost i bezobzirnost usmrivši oštećenog S.H. bez ikakvog razloga i povoda na okrutan način“.

Odluka

Vrhovni sud Federacije BiH je razmatrajući žalbene navode utvrdio da konstatacija prvostepenog suda (da je optuženi F.Z. prilikom izvršenja krivičnog djela Ubistva pokazao izuzetnu upornost i bezobzirnost usmrivši oštećenog S.H. bez ikakvog razloga i povoda na okrutan način) ne odražava stav o postojanju osnovane sumnje, nego je ista iznesena kao utvrđena činjenica.

Mišljenje je ovog suda da je takvom konstatacijom izraženom prije okončanja glavnog pretresa protiv optuženog i u postupku odlučivanja o trajanju pritvora prema optuženom, kada sud cijeni samo postojanje osnovane sumnje i ne apsolutnu dokazanost odlučujućih činjenica od kojih zavisi ocjena suda o krivnji optuženog, sud postupio suprotno odredbi člana 6 stav 2 EKLJP-a (koji propisuje da se svako ko je optužen za krivično djelo smatra nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivnja sukladno zakonu), kao i odredbi člana 3 stav 1 ZKP-a FBiH (koja propisuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom suda ne utvrdi njegova krivnja), čime je povrijeđena pretpostavka nevinosti optuženog F.Z., kojom je sud vezan sve dok se njegova krivnja pravosnažno ne dokaže sukladno zakonu.

Iz navedenih razloga, ovaj sud je primjenom člana 337 stav 3 ZKP-a FBiH u potpunosti uvažio žalbu branitelja optuženog F.Z., ukinuo pobijano rješenje i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Predmet broj 51 O Rs 069530 15 Rev – Član 21 Zakona o državnoj službi i član 27 stav 4 Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH

Činjenice i revizijski navodi

Tokom postupka pred nižestepenim sudovima je utvrđeno da je tužitelj rješenjem načelnika Općine Travnik od 30.03.2010. godine postavljen na radno mjesto „komunalni inspektor“ u Službi za inspekcijски nadzor organa državne službe Općine Travnik kojim mu je određena i visina plaće unutar IV platnog razreda s koeficijentom 2,45. Tužitelj nije uložio žalbu protiv ovog rješenja, tako da je isto istekom roka za žalbu postalo konačno. U utuženom periodu tužitelju je isplaćivana plaća utvrđena rješenjem, koja je niža od plaće za to radno mjesto propisane Pravilnikom o plaćama službenika i namještenika Općine Travnik u vezi s Odlukom o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika, po kojima je za IV platni razred utvrđen koeficijent 3,10. Tužitelj je podnio zahtjev načelniku općine za isplatu razlike plaće za period koji je utužen u ovoj parnici, koji je odbijen iz razloga što tužitelj nije pobijao rješenje, pa je tužitelj izjavio žalbu Odboru državne službe za žalbe Federacije BiH koju je Odbor odbio kao neosnovanu iz istih razloga.

Dana 17.01.2013. godine tužitelj je podnio tužbu Općinskom sudu u Travniku radi poništenja rješenja tuženih kao nezakonitih i isplate razlike plaća i toplog obroka, koje su predmet ovog postupka.

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Travniku broj 51 O Rs 069530 13 Rs od 26.11.2014. godine, stavom I izreke, usvojen je tužbeni zahtjev i poništeno kao nezakonito rješenje tužene Općine Travnik o odbijanju zahtjeva tužitelja za isplatu razlike plaće i toplog obroka broj 01-34-2-219/12 od 14.03.2012. godine za period od 17.05.2010. do 29.02.2012. godine i rješenje tuženog Odbora državne službe za žalbe FBiH Sarajevo broj 01-34-369/12 od 12.12.2012. godine.

Stavom II izreke presude obavezana je tužena Općina Travnik da tužitelju M.V., na ime razlike plaće za period od 17.05.2010. godine do 29.02.2012. godine, isplati iznos od 9.880,54 KM te na ime razlike naknade za ishranu (topli obrok) za period od 17.05.2010. do 29.02.2012. godine iznos od 3.304,07 KM; ukupno 13.184,61 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe tj. od 17.01.2013. godine pa do konačne isplate, kao i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 200,00 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 51 O Rs 069530 15 Rsž od 10.09.2015. godine žalba tužene Općine Travnik je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Odbačena je dopuna žalbe tužene Općine Travnik od 13.04.2015. godine kao neblagovremena.

Tužena Općina Travnik je izjavila reviziju protiv drugostepene presude zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija uvaži i drugostepena presuda preinači ili da se drugostepena presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odluka

Presudom Vrhovnog suda FBiH revizija tužene je djelimično usvojena i drugostepena i prvostepena presuda preinačene na način da je odbijen zahtjev za poništenje kao nezakonitog rješenja Općine Travnik od 14.03.2012. godine i rješenja Odbora državne službe za žalbe FBiH od 12.12.2012. godine te zahtjev za isplatu razlike plaća za period od 17.05.2010. do 29.12.2012. godine u iznosu od 9.880,54 KM sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do isplate. U preostalom dijelu revizija je odbijena i odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Stav je revizijskog suda da se o rasporedu na radno mjesto i o drugim pravima i obavezama odlučuje rješenjem rukovodioca organa državne službe i da se samo na osnovu tog rješenja službeniku može isplatiti plaća.

Vrhovni sud Federacije BiH je na osnovu navedenih zakonskih odredbi (člana 21 stav 1 Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH, člana 31 stav 1 Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH, te člana 27 stav 4 Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH) zauzeo suprotan stav u odnosu na nižestepene sudove pa je zaključio da je za državnog službenika pravni osnov za sticanje njegovog prava na plaću, obračun i isplatu plaće s većim koeficijentom rješenje rukovodioca državne službe. U situaciji kada državni službenik nije ishodio rješenje o plaći s koeficijentom većim od onog koji je propisan za to radno mjesto, ne bi mogao ni steći pravo na isplatu plaće s većim koeficijentom. Pravo na isplatu plaće državni službenik ne stiče po samom zakonu. To je lično imovinsko pravo državnog službenika koje rješenjem utvrđuje rukovodilac državne službe. Dospijeće iznosa plaće nastupa donošenjem rješenja o pravu na plaću i visini plaće, a tim se rješenjem određuje i dan početka isplate plaće na osnovu priznatog prava.

Dakle, državni službenik/namještenik, koji je rješenjem raspoređen na radno mjesto i kojem je utvrđeno pravo na plaću i visina plaće, nema pravo na isplatu plaće po većem koeficijentu dok ne isходи rješenje kojim će se utvrditi pripadajuća visina plaće za poslove koje obavlja, što je stav Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH usvojen na sjednici ovog odjeljenja dana 11.10.2018. godine, primjenljiv u konkretnom slučaju.

Predmet broj 65 O Ps 097356 18 Rev – Član 1013 stav 1 i član 1083 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima

Činjenice i revizijski navodi

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 O Ps 097356 17 Ps 2 od 25.08.2017. godine, obavezana je tužena Federacija BiH da na ime preuzetog duga od SOUR B.T., po osnovu bankarskih garancija, isplati tužitelju J. Banka iznos od 687.005,66 EUR (Protuvrijednost u KM: 1.339.661,00), zajedno s pripadajućim zateznim kamatama na iznos od 403.984,51 EUR po stopi koju banke u mjestu ispunjenja plaćaju na devizne štedne uloge po viđenju za tu valutu, računajući od dana utuženja 02.06.2009. godine pa do isplate, uz naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 6.858,77 KM. Odbijen je tužitelj s preostalim dijelom zahtjeva.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 O Ps 097356 17 Pž 2 od 15.02.2018. godine žalba tužene Federacije BiH je uvažena i prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem

dijelu tako da je odbijen tužbeni zahtjev u cjelosti. Tužitelj je obavezan da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.138,70 KM. Drugostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev nalazeći da je prvostepeni sud pogrešno zaključio da je tužena pasivno legitimisana jer tužitelj nije dokazao da je tužena u materijalno-pravnom odnosu s tužiteljem te da tužitelj nije dokazao da su obaveze krajnjeg korisnika SOUR B.T., koje su zasnovane na ugovoru o kreditu i izdatoj bankarskoj garanciji, prešle na Federaciju BiH.

U postupku pred nižestepenim sudovima je utvrđeno da je tužitelj J. Banka obezbjeđivao garancije za preduzeća iz bivše SFRJ u vezi kredita koje su dobijali na inostranom tržištu pa tako i u konkretnom slučaju za dužnika SOUR B.T. iz BiH. Na taj način tužitelj je odobrio garanciju za inokredit po ugovoru od 23.11.1987. godine prema inopovjeriocu Pfaff Kaiserslautern, SR Njemačka. Kako su sredstva iskorištena, a nisu vraćena inopovjeriocu, to su navedene obaveze pretvorene u kreditne obaveze i vanjski dug Republike Srbije prema Pariškom klubu. Zapisnikom o konsolidaciji duga BiH od 28.10.1998. godine, sačinjenim između zemalja članica Pariškog kluba i BiH, usaglašeno je da se dug BiH sastoji od dugova bivše SFRJ koji su dobile ili garantovale osobe sa područja BiH koji nisu automatski pripisani republici nasljednici. Tim zapisnikom definisano je, između ostalog, da će detaljni aranžmani koji se tiču reprogramiranja ili refinansiranja dugova biti određeni bilateralnim sporazumima. Bilateralnim sporazumom o konsolidaciji duga potpisanim između Republike Srbije i Vlade Savezne Republike Njemačke priznati su dugovi na osnovu datih garancija banaka iz Republike Srbije za krajnje korisnike sa sjedištem van Republike Srbije pa tako i za obaveze krajnjih korisnika kredita sa sjedištem u BiH. U dokaznom je postupku utvrđeno da Republika Srbija plaća obaveze po osnovu glavnice i kamata prema inopovjeriocu Saveznoj Republici Njemačkoj od septembra 2002. godine za dužnike s teritorije BiH, a ta je potraživanja prijavila u stečajnom postupku koji se vodi protiv tužitelja pred Privrednom sudom u Beogradu. Presudom Privrednog suda u Beogradu od 01.10.2010. godine obavezan je tužitelj da Republici Srbiji isplati novčane iznose za servisiranje duga prema inokreditorima, pa tako i dug društva SOUR B.T. koje je preuzela Republika Srbija.

Protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu tužitelj je izjavio reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija uvaži i drugostepena presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje ili da je preinači i usvoji tužbeni zahtjev.

Odluka

Presudom Vrhovnog suda FBiH revizija tužitelja je odbijena. Stav je revizijskog suda da tužitelj nije dokazao da je aktivno legitimisan da potražuje predmetno potraživanje pa da zbog toga tužbeni zahtjev nije osnovan, niti se može temeljiti na odredbama člana 1013 stav 1 i člana 1083 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima. Ovakav je zaključak revizijski sud utemeljio na činjenici da je pred nižestepenim sudovima utvrđeno da je Republika Srbija preuzela obavezu isplate i plaćanja duga inopovjeriocima i za kreditno zaduženje koje je predmet ovog spora, a da tužitelj nije dokazao da je Republici Srbiji isplatio dosuđena sredstva prema pravosnažnoj presudi Privrednog suda od 01.10.2010. godine, kao ni da se Republika Srbija naplatila iz stečajne mase revidenta za iznos potraživanja koji revident traži u predmetnoj parnici.

Revizijski sud pritom zaključuje da nije relevantno da li je tužena pasivno legitimisana ili ne, iako su se prvostepeni i drugostepeni sud bavili ovim pitanjem i drugostepeni sud utvrdio da tužena u predmetnom postupku nije pasivno legitimisana, dajući o tome razloge u obrazloženju svoje presude. Bez osnova je i pozivanje revidenta na zaključeni Sporazum o sukcesiji bivših republika SFRJ koji je stupio na snagu 03.06.2004. godine i Aneks G Sporazuma kod činjenice da je navedenim

Sporazumom BiH preuzela dug prema inokreditoru na način pobliže opisan u tom Sporazumu, a ne Federacija BiH, pa se zahtjev tužitelja u odnosu na tuženu Federaciju BiH ukazuje neosnovanim, jer tužitelj nije dokazao da je Federacija BiH, nakon raspada bivše SFRJ, preuzela dug prema inokreditoru, odnosno da se u pogledu postavljenog zahtjeva iz tužbe parnične stranke nalaze u materijalno-pravnom odnosu.

Predmet broj 04 o U 007360 15 Uvp – Član 60 („starog“) tj. član 69 („novog“) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Činjenice

U upravnom postupku, prvostepenim rješenjem direktora administrativne službe u Zenici, matični broj 1182750074 od 04.02.2014. godine, ali i rješenjem FZ 3/2-1182750074 od 10.02.2015. godine tuženog Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar (kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv prvostepenog rješenja), tužiteljici nije priznato pravo na porodičnu penziju iza umrlog vanbračnog partnera F.H.

Rješavajući po tužbi tužiteljice (protiv osporenog rješenja tuženog), Kantonalni sud u Zenici je presudom broj 04 o U 007360 15 U od 29.05.2015. godine odbio tužbu jer odredbama člana 60 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju FBiH („Službene novine FBiH“ br. 2/98 do 55/12) nije predviđena mogućnost priznavanja prava na porodičnu penziju vanbračnom partneru i to bez obzira da li je ili ne u toj vanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete.

Također, u toku upravnog postupka koji je započeo zahtjevom tužiteljice za priznavanje prava na porodičnu penziju iza umrlog vanbračnog partnera H.F. podnesenim dana 27.05.2013. godine je utvrđeno da je imenovani rođen dana 16.03.1967. godine, a umro dana 27.11.1996. godine, da je od 28.05.1994. godine umrli živio u vanbračnoj zajednici s tužiteljicom i da su imali zajedničko dijete H.S. (rođena 15.03.1995. godine i koja prima porodičnu penziju), što je utvrđeno i presudom Općinskog suda u Kaknju broj 36 o P 021359 12 P od 20.12.2012. godine.

U Zahtjevu za vanredno preispitivanje presude prvostepenog suda tužiteljica je istaknula da prvostepeni sud nije cijenio sve tužbene prigovore, a posebno činjenicu da je tužiteljica bila s umrlim H.F. u vanbračnoj zajednici od 28.05.1994. godine do njegove smrti, tj. do 27.11.1996. godine te da je u toj zajednici rođeno i dijete H.S. kojoj je priznato pravo na porodičnu penziju, a da je tužiteljica vršila sve roditeljske dužnosti od njenog rođenja do danas, čime je ispunila uslove iz člana 62 stav 3 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju FBiH. Nadalje, posebno je naglasila kako je Porodičnim zakonom FBiH propisano da je vanbračna zajednica izjednačena s bračnom ako je trajala tri godine ili kraće ukoliko je u toj zajednici rođeno dijete pa stoga smatra da joj i pripada pravo na porodičnu penziju iza umrlog vanbračnog partnera H.F. Napominje da joj je presudom Općinskog suda u Kaknju od 20.12.2012. godine utvrđen status vanbračnog partnera. U zahtjevu i u podnesku od 09.11.2018. godine je navela da je Ustavni sud BiH svojom odlukom Ap-4077/16 od 11.10.2019. godine o istom pravnom pitanju donio odluku o izjednačavanju svih prava vanbračnog partnera s pravima bračnog partnera te je predložila da se presuda Kantonalnog suda u Zenici ukine i ponište osporeno i prvostepeno rješenje, a predmet vrati prvostepenom organu radi donošenja nove odluke.

Odluka

Vrhovni sud FBiH je presudom uvažio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke (podnesen od tužiteljice protiv presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 o U 007360 15 U od 29.05.2015. godine), navedenu presudu preinačio pa rješenje tuženog broj FZ3/2-1182750074 od 10.02. 2015.

godine, kao i prvostepeno rješenje direktora Kantonalne administrativne službe u Zenici, matični broj 1182750074 od 04.02.2014. godine poništio i predmet vratio prvostepenom organu na ponovno odlučivanje.

Naime, Porodični zakon FBiH („Službene novine FBiH”, br. 35/05, 41/05 i 31/14) u članovima 2 i 3 postavlja zahtjev za bračnu zajednicu jer smatra da je vanbračna zajednica, zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili vanbračnoj zajednici s drugom osobom i koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno dijete.

S druge strane, tačno je da je u citiranom zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju regulisano pitanje (član 60 „starog”, odnosno član 69 „novog” Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju FBiH, „Službene novine FBiH“ br. 13/18) da ne postoji mogućnost za ostvarivanje prava na porodičnu penziju vanbračnog partnera.

U ovakvoj situaciji, neovisno od činjenice da je vanbračna zajednica tužiteljice bila prije donošenja porodičnog zakona FBiH iz 2005. godine (jer je i „starim” Porodičnim zakonom SR BiH regulisano pitanje vanbračne zajednice, ali na restriktivniji način u odnosu na propise iz 2005. godine), postoji diskriminacija iz člana 14 EKLJP-a, odnosno člana II/4 Ustava Bosne i Hercegovine – jer je očigledno da ne postoji harmonizacija propisa u ovoj oblasti – u vezi s pravom na imovinu iz člana II/3 K) Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno člana 1 Protokola I uz EKLJP, što je i stav Ustavnog suda Bosne i Hercegovine izražen u odlukama AP-4207/13 od 30.09.2016. godine i AP-4077/16 od 11.10.2018. godine.

Ovo sve tim prije što je i Porodičnim zakonom SR BiH, koji je važio u vrijeme trajanja vanbračne zajednice, članom 14 regulisano i pitanje „...drugih imovinskih pravnih odnosa kod zajednice muškarca i žene koja nije uređena na način propisan ovim zakonom (vanbračna zajednica...)“ pa prema tome i u to vrijeme je postojala mogućnost priznavanja nekih imovinskih prava vanbračnih supružnika.

Radi svega izloženog, Vrhovni sud FBiH je primjenom odredbi člana 46 stav 1 Zakona o upravnim sporovima presudom usvojio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke te prvostepenu presudu preinačio tako što je udovoljio tužbenom zahtjevu i poništio i osporeno i prvostepeno rješenje i predmet vratio prvostepenom organu na ponovno rješavanje.

Ovaj sud nije mogao riješiti spor u punoj jurisdikciji, jer bi pri tome trebalo odrediti i visinu porodične penzije koja pripada tužiteljici pa će prvostepeni organ u ponovnom postupku, imajući u vidu primjedbe i upute ovog suda, kao i činjenicu da je do 2005. godine važio Porodični zakon („Službeni list SR BiH”, br. 21/79 i 44/89, „Službeni list R BiH”, br. 6/94 i 13/94), donijeti novu pravno valjanu odluku.

Predmet broj 08 o U 002045 18 Uvp 2 – Član 197 stav 1 Zakona o parničnom postupku, a u vezi s članom 55 Zakona o upravnim sporovima

Činjenice

Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 08 o U 002045 14 Uvp od 31.05.2018. godine odbijen je tužiteljev zahtjev za vanredno preispitivanje podnesen protiv presude Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj 08 o U 002045 14 U od 23.06.2014. godine, kojom je odbijena njegova tužba podnesena protiv rješenja tuženog broj 02/1-35/1-390/14 od 13.03.2014. godine, kojim je odbijena tužiteljeva žalba izjavljena protiv rješenja Službe za zapošljavanje Zapadnohercegovačkog kantona broj 05-03-32/5-14 od 10.02.2014. godine.

Prvostepenim rješenjem je odbijen tužiteljjev zahtjev za utvrđivanje prava na novčanu naknadu temeljem učestvovanja u odbrani Bosne i Hercegovine za period od 01.01.2008. godine do 31.12.2008. godine, od 01.01.2009. godine do 31.12.2009. godine i od 01.01.2010. godine do 30.04.2010. godine iz razloga što je zahtjev već pravosnažno riješen.

Podneskom od 24.08.2018. godine tužitelj je po punomoćniku predložio da se stavi van snage donesena presuda jer je, prije prijema pisanog otpravka presude, dana 02.07.2018. godine povukao zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke.

Odluka

Ovaj Sud je ispitao da li postoje procesno-pravni uslovi za podnošenje gorenavedenog prijedloga za stavljanje van snage donesene presude i ocijenio da isti ne postoje.

Naime, odredbom člana 41 Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 9/05) je propisano da se protiv pravosnažne odluke kantonalnog suda donesene u upravnom sporu može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Federacije, dok je odredbom člana 55 navedenog Zakona propisano da će se, ukoliko ovaj Zakon ne sadrži odredbe o postupku u upravnim sporovima, primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak.

Odredbom člana 244 stav 2 Zakona o parničnom postupku FBiH („Službene novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) je propisana mogućnost odustajanja od revizije, a odredbom člana 204 stav 2 istog Zakona (na čiju primjenu upućuje odredba člana 253 navedenog Zakona) je propisano da do donošenja odluke drugostepenog suda stranka može odustati od već podnesene žalbe.

Iz navedenih zakonskih odredbi proizilazi da u upravnim sporovima postoji mogućnost pobijanja pravosnažne odluke (isključivo) kantonalnog suda podnošenjem zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke te mogućnost odustajanja od podnesenog zahtjeva za vanredno preispitivanje do donošenja sudske odluke, ali nijednom odredbom Zakona o upravnim sporovima, niti Zakona o parničnom postupku, nije predviđena mogućnost „stavljanja van snage“ donesene presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Budući da je u skladu s odredbom člana 197 stav 1 Zakona o parničnom postupku, u vezi s članom 55 Zakona o upravnim sporovima, sud vezan za svoju presudu čim je donesena, to moment prijema donesene presude u odnosu na moment povlačenja zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke nije od bilo kakvog uticaja, niti omogućava postupanje po tužiteljjevom prijedlogu za „stavljanje van snage“ donesene presude.

Predmet broj 09 o U 028357 18 Uvp – Član 247 stav 2 Zakona o parničnom postupku FBiH, a u vezi s članom 55 Zakona o upravnim sporovima

Činjenice

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 o U 028357 17 U od 13.04.2018. godine (u upravnoj stvari ostvarivanja prava na starosnu penziju) odbijena je tužba tužitelja P.DŽ. podnesena protiv akta broj FZ3/2-11560061057 od 08.03.2017. godine tuženog Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, kojim je odbijena kao neosnovana žalba tužitelja podnesena protiv prvostepenog rješenja Kantonalne administrativne službe u Sarajevu broj FZ12/2-35-UP-217/14-1156061057 od 11.01.2017. godine, kojim je odbijen zahtjev tužitelja za priznavanje prava na starosnu penziju.

Protiv odluke prvostepenog suda tužitelj je lično u smislu člana 70 ZUS-a podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, iz razloga detaljno navedenih u istom. Vrhovnom sudu Federacije BiH tužitelj je predložio da zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvaži te prvostepenu presudu ukine i poništi osporeno i prvostepeno rješenje i predmet vrati prvostepenom organu na ponovno rješavanje.

Odluka

Nakon što je ispitao da li postoje procesno-pravne pretpostavke za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke i njegovo meritorno rješavanje u konkretnom slučaju, Vrhovni sud FBiH je našao da iste ne postoje i zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke odbacio kao nedopušten, odnosno izjavljen od neovlaštenog lica, shodno odredbi člana 44 stav 1 ZUS-a.

Naime, kako Zakon o upravnim sporovima ne sadrži odredbe kojima se propisuju uslovi pod kojima stranke same mogu poduzimati radnje u upravnim sporovima (konkretno za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke), to se u ovoj stvari, u smislu člana 55 Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 9/05) primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o parničnom postupku FBiH (“Sužbene. novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15).

Kako je odredbom člana 301b stavovi 1 i 2 Zakona o parničnom postupku FBiH propisano da stranka može podnijeti reviziju putem punomoćnika koji je advokat, a izuzetno od stava 1 ovog člana stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao punomoćnik osoba koja je prema odredbama ovog ili kojeg drugog zakona ovlaštena zastupati je u tom svojstvu iako nije advokat, ako ima položen pravosudni ispit, to je sud dopisom od 12.06.2018. godine (kojeg je tužitelj uredno lično primio 19.06.2018. godine) pozvao tužitelja da dostavi ovom sudu dokaz o položenom pravosudnom ispitu (u roku od 10 dana od dana prijema ovog dopisa), s napomenom da će se u protivnom podneseni zahtjev odbaciti kao izjavljen od neovlaštenog lica.

S obzirom da tužitelj nije dostavio dokaz o položenom pravosudnom ispitu, Vrhovni sud FBiH je, u skladu s odredbom člana 247 stav 2 Zakona o parničnom postupku FBiH, kojom je propisano da je revizija nedopuštena ako nije izjavljena putem punomoćnika iz člana 301b (stav 1) ovog Zakona, ili ako ju je izjavila osoba koja nije ovlaštena na podnošenje revizije (stav 2), zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, primjenom člana 44 stav 1 Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 9/05), odbacio kao izjavljen od neovlaštenog lica.